

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20.11.2002
KOM(2002) 629 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Europeiska riktmärken inom allmän och yrkesinriktad utbildning:
uppföljning av Europeiska rådets möte i Lissabon**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN Europeiska riktmärken inom allmän och yrkesinriktad utbildning: uppföljning av Europeiska rådets möte i Lissabon.....	1
SAMMANFATTNING.....	1
1. INLEDNING.....	2
1.1. Uppföljning av slutsatserna från Lissabon inom allmän och yrkesinriktad utbildning	3
1.2. Den öppna samordningsmetoden inom allmän och yrkesinriktad utbildning	4
1.3. Att fastställa europeiska riktmärken för utbildningssystemen.....	5
2. EUROPEISKA RIKTMÄRKEN INOM ALLMÄN OCH YRKESINRIKTAD UTBILDNING	6
2.1. Investering i utbildning.....	6
2.2. Elever som lämnar skolan i förtid	8
2.3. Utexaminerade i matematik, naturvetenskap och teknik.....	9
2.4. Avslutad gymnasieutbildning	12
2.5. Väsentliga färdigheter	13
2.6. Deltagande i livslångt lärande.....	14
3. SLUTSATSER.....	16
 BILAGA 1	 17
 BILAGA 2	 26

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Europeiska riktmärken inom allmän och yrkesinriktad utbildning: uppföljning av Europeiska rådets möte i Lissabon

SAMMANFATTNING

1. I detta meddelande uppmanar kommissionen rådet att anta europeiska riktmärken för utbildningssystemen inom områden som är avgörande för att man ska kunna uppnå det strategiska målet som fastställdes av Europeiska rådet i Lissabon i mars 2000, nämligen att Europa fram till 2010 ska "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning".
2. För att möta denna utmaning kom stats- och regeringscheferna överens om några konkreta gemensamma mål för utbildningssystemen i Europa, inom den övergripande principen om livslångt lärande, i syfte att
  - göra EU:s utbildningssystem bättre och mer effektiva,
  - underlätta tillträdet till utbildningssystemen för alla, och
  - öppna utbildningssystemen mot omvärlden.

Vid Europeiska rådets möte i Barcelona 2002 betonades vikten av allmän och yrkesinriktad utbildning för att man ska uppnå målen från Lissabon och ett nytt mål fastställdes, nämligen "att göra Europas utbildningssystem till en kvalitetsreferens i för hela världen" senast 2010.

3. I det gemensamma detaljerade arbetsprogrammet om utbildningssystemens mål som antogs av rådet och kommissionen anges hur man kommer att tillämpa den öppna samordningsmetoden med hjälp av indikatorer för att mäta framsteg, riktmärken för att fastställa konkreta mål och utbyte av erfarenheter samt expertgranskning för att lära av goda rutiner. Man kommer att övervaka framstegen med hjälp av överenskomna indikatorer som anges som genomsnittliga resultatnivåer i (1) EU:s 15 medlemsstater, och (2) de tre medlemsstaterna med de bästa resultaten. Europeiska riktmärken kommer att användas där det är möjligt och där rådet antagit dem.
4. I detta meddelande avses med begreppet "riktmärke" konkreta mål. Riktmärkena är grupperade inom sex områden:
  - Investering i allmän och yrkesinriktad utbildning.
  - Antalet elever som slutar skolan i förtid
  - Utexaminerande inom matematik, naturvetenskap och teknik
  - Befolkning med avslutad gymnasieutbildning

- Väsentliga färdigheter
  - Livslångt lärande
5. Enligt vad som anges i artiklarna 149 och 150 i EG-fördraget har medlemsstaterna fullständigt ansvar för innehållet i och organisationen av sina utbildningssystem. Det är därför i första hand medlemsstaterna som bör vidta åtgärder för att följa upp slutsatserna från toppmötet i Lissabon.
6. I detta meddelande uppmanar kommissionen rådet att anta följande europeiska riktmärken:
- **Alla medlemsstater ska fram till 2010 ha minst halverat andelen elever som slutar skolan i förtid, i förhållande till andelen för år 2000, för att uppnå ett EU-genomsnitt på högst 10 %.**
  - **Fram till 2010 ska alla medlemsstater ha minst halverat nivån på obalansen mellan könen bland de utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik, alltmedan de ser till att det finns en tydlig ökning i det sammanlagda antalet utexaminerade, jämfört med år 2000.**
  - **Medlemsstaterna ska fram till 2010 se till att EU-genomsnittet av personer mellan 25 och 64 år som har avslutad gymnasieutbildning uppgår till minst 80 %.**
  - **Fram till 2010 ska andelen 15-åringar med dålig läsförmåga samt svaga kunskaper i matematik och naturvetenskap ha minst halverats i varje medlemsstat.**
  - **Fram till 2010 ska EU-genomsnittet för deltagande i livslångt lärande uppgå till minst 15 % av den vuxna yrkesverksamma befolkningen (25-64 år). I inget land bör andelen vara lägre än 10 %.**

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att fortsätta att bidra till målet som fastställdes i Lissabon, nämligen att väsentligt öka de årliga investeringarna per capita i mänskliga resurser, och att i detta avseende fastställa tydliga riktmärken och meddela dem till rådet och kommissionen enligt vad som fastställs i det detaljerade arbetsprogrammet.

7. Kommissionen uppmanar rådet att anta de riktmärken som föreslås i detta meddelande senast i maj 2003, så att de kan beaktas i den lägesrapport om genomförandet av det detaljerade arbetsprogrammet om de europeiska utbildningssystemens mål, som Europeiska rådet bett kommissionen och rådet att överlämna till Europeiska rådets möte våren 2004. Dessutom ska medlemsstaterna (enligt överenskommelsen i det gemensamma detaljerade arbetsprogrammet) frivilligt meddela de nationella riktmärken som antagits på områdena.

1. INLEDNING

“Människorna är Europas största tillgång och bör stå i fokus för unionens politik”¹

8. I ett "kunskapssamhälle" ingår allmän och yrkesinriktad utbildning i de viktigaste politiska prioriteringarna. Att förvärva och ständigt uppdatera och förbättra kunskaper, färdigheter och kvalifikationer på hög nivå är en förutsättning för alla medborgarnas personliga utveckling och för deras deltagande i samhällets alla aspekter, från aktivt utövande av medborgarskapet till en lyckad integrering på arbetsmarknaden. Begreppet livslångt lärande underbygger de olika strategierna i medlemsstaterna för att hjälpa medborgarna möta dessa utmaningar².

1.1. Uppföljning av slutsatserna från Lissabon inom allmän och yrkesinriktad utbildning

9. Enligt det strategiska målet i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon (mars 2000) ska Europeiska unionen fram till 2010 bli "världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning". Europeiska rådet betonade utbildningens centrala roll för att möta de utmaningar som framgår av detta mål. Dessutom uppmanade stats- och regeringscheferna utbildningsministrarna att enas om "utbildningssystemens konkreta framtidsmål". På grundval av ett förslag från kommissionen³ antog rådet "Rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål" i februari 2001⁴.
10. Rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål lades fram inför Europeiska rådet i Stockholm i mars 2001. I rapporten angavs följande tre strategiska mål för utbildningssystemen:
- Göra EU:s utbildningssystem bättre och mer effektiva,
  - underlätta tillträdet till utbildningssystemen för alla, och
  - öppna utbildningssystemen mot omvärlden.
11. Inom dessa tre strategiska mål fastställs i rapporten tretton konkreta mål. För varje mål anges också ett antal centrala frågor som ska tas upp och en vägledande förteckning över indikatorer som ska användas för att mäta genomförandet via "den öppna samordningsmetoden" (se 1.2 nedan). Vikten av att följa upp slutsatserna från Lissabon vad gäller utbildning betonas ytterligare genom initiativen inom riktlinjerna för sysselsättning⁵, strategin för att utveckla ett europeiskt forskningsområde och inom de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken.

---

¹ Europeiska rådets möte i Lissabon: ordförandeskapets slutsatser, punkt 24.

² Kommissionens meddelande "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande", KOM(2001) 678 slutlig.

³ Meddelande från kommissionen: "Rapport om utbildningssystemens konkreta framtidsmål", KOM(2001) 59 slutlig.

⁴ Rådets dokument 6365/02, 14.2.2001.

⁵ I den europeiska sysselsättningsstrategin finns en övergripande riktlinje om livslångt lärande och särskilda riktlinjer som gäller utbildningens sysselsättningsrelaterade aspekter.

12. Vid sitt möte i Stockholm begärde Europeiska rådet att ett detaljerat arbetsprogram skulle läggas fram vid Europeiska rådets möte våren 2002 som uppföljning av rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål.
13. På grundval av ett ytterligare förslag från kommissionen antog rådet det arbetsprogram⁶, som sedermera godkändes av Europeiska rådet vid dess möte i Barcelona i mars 2002. I Barcelona betonade Europeiska rådet också vikten av allmän och yrkesinriktad utbildning för att uppnå målet som fastställdes i Lissabon genom att fastställa ett nytt övergripande mål, nämligen "att senast 2010 göra Europas utbildningssystem till en kvalitetsreferens för hela världen". Slutligen uppmanade Europeiska rådet "rådet och kommissionen att gemensamt lägga fram för Europeiska rådets möte våren 2004 en lägesrapport om genomförandet av arbetsprogrammet."

1.2. Den öppna samordningsmetoden inom allmän och yrkesinriktad utbildning

14. Den öppna samordningsmetoden ska tillämpas vid utvecklingen av en enhetlig och övergripande strategi för allmän och yrkesinriktad utbildning inom ramen för artiklarna 149 och 150 i fördraget. Den öppna samordningsmetoden beskrivs som "*ett sätt att sprida de bästa lösningarna och nå större inriktning mot EU:s viktigaste mål*". I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Lissabon anges att "*man kommer att använda sig av ett helt decentraliserat tillvägagångssätt med olika slags partnerskap som är avsedda att hjälpa medlemsstaterna successivt utveckla sina egna politiska åtgärder.*"
15. Genomförandet av den öppna samordningsmetoden omfattar sådana verktyg som indikatorer och riktmärken samt utbyte av erfarenheter, expertgranskning och spridning av goda lösningar.
16. I det detaljerade arbetsprogrammet för uppföljningen av de europeiska utbildningssystemens mål används befintliga indikatorer och följande mall fastställs för mätning av framsteg.

Mall för övervakning av framsteg inom allmän och yrkesinriktad utbildning inom den öppna samordningsmetoden

Indikator	Nuvarande nivåer			Framsteg		Riktmärken	
	Genomsnitt (EU)	Genomsnitt för de 3 bästa EU-länderna (EU)	USA och Japan	Fram till 2004	Fram till 2010	för 2004	för 2010

17. De indikatorer som kommer att användas i övervakningen i förhållande till enskilda mål bör analyseras tillsammans med andra utvalda indikatorer för att bedöma framstegen mot de angivna målen. De tillämpade indikatorerna bör fördelas enligt kön där detta är relevant. Den "Ständiga grupp för indikatorer" som inrättats av kommissionen kommer att bistå med att precisera och utarbeta de indikatorer som kommer att tillämpas, och i detta bygga på samverkan med andra grupper, exempelvis Sysselsättningskommitténs arbetsgrupp för indikatorer eller Kommittén

⁶ Detaljerat arbetsprogram för uppföljningen av målen för utbildningssystemen i Europa (2002/C 142/01).

för ekonomisk politik. Detta arbete kommer att utföras i samarbetet med Eurostat, Eurydice och Cedefop samt internationella organisationer som OECD.

18. I arbetsprogrammet beskrivs tydligt hur framsteg inom utbildning ska övervakas och mätas: "På grundval av valda indikatorer för varje mål kommer en interimrapport 2004 och slutrapporten 2010 att omfatta en utvärdering av framstegen. Där så är möjligt kan Europa-omfattande riktmärken fastställas av rådet. Dessutom kan medlemsstaterna frivilligt meddela referenskriterierna (riktmärken) för 2004 och 2010. För detta genomförande blir det nödvändigt att nationella statistiska uppgifter finns tillgängliga i enlighet med de indikatorer som valts"⁷.

1.3. Att fastställa europeiska riktmärken för utbildningssystemen

19. I en rad politiska dokument på EU-nivå anges mål och målsättningar för allmän och yrkesinriktad utbildning. Sådana mål återfinns i handlingsplanen för e-lärande och i handlingsplanerna e-Europe 2002 och 2005⁸, i meddelande om livslångt lärande⁹, i handlingsplanen om färdigheter och rörlighet¹⁰ samt i meddelandet Mer forskning för Europa - mot 3 % av BNP¹¹. Andra mål har fastställs av kommissionen på sådana områden som kunskaper i främmande språk eller rörlighet inom ramen för utbildning, eller i förhållande till genusdimensionen i gemenskapens politik.
20. I detta meddelande används termen "riktmärke" om konkreta målsättningar i förhållande till vilka det är möjligt att mäta framsteg. Termen "riktmärkning" används när jämförbara uppgifter presenteras för att man ska fastställa den relativa resultatnivån i enskilda EU-länder eller i Europa mer allmänt. Där det är möjligt kommer jämförelsen att göras med "världen i stort", företrädd av USA och Japan, och för varje indikator kommer man att använda uppgifter (1) för de 15 EU-ländernas genomsnitt och (2) för genomsnittet för de tre medlemsstater som uppvisar de bästa resultaten.
21. De sex områden för vilka europeiska riktmärken diskuteras i detta meddelande har valts ut antingen eftersom Europeiska rådet tydligt fastställt kvantifierade mål på EU-nivå (t.ex. för investering i utbildning eller beträffande elever som lämnar skolan i förtid) och eftersom de står i centrum för de strategiska mål som fastställs i rapporten om framtidsmålen och för den övergripande principen om livslångt lärande. De centrala indikatorer som analyseras i detta meddelande har valts ut bland de indikatorer som anges i det detaljerade arbetsprogrammet om uppföljningen av målen för utbildningssystemen i Europa.

---

⁷ Idem.

⁸ Kommissionens meddelande Handlingsplanen eLearning – Att planera morgondagens utbildning, KOM(2001) 172 slutlig (28.3.2001).

⁹ Kommissionens meddelande "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande", KOM(2001) 678 slutlig (21.11.2001).

¹⁰ Kommissionens meddelande, Kommissionens handlingsplan för kompetens och rörlighet, KOM(2002) 72 (8.2.2002).

¹¹ Kommissionens meddelande, Mer forskning för Europa – mot 3 % av BNP, KOM(2002) 499 slutlig (11.9.2002).

22. Genom att fastställa de tre bäst presterande länderna¹² enligt modellen som antagits av rådet stödjer analyserna i detta meddelande arbetet med utbyte av erfarenheter och expertgranskning som nu införs som en del i den öppna samordningsmetoden. Detta arbete består i att kartlägga vilka länder och grupper av länder som uppvisar särskilt lovande resultat och utveckling inom vart och ett av de sex områdena.¹³
23. Kommissionen har övervägt om man ska överföra de föreslagna europeiska riktmärkena till riktmärken på nationell nivå, särskilt för att ta hänsyn till de stora skillnaderna i resultat mellan medlemsstaterna, vilket illustreras i bilagan till detta dokument. Av subsidiaritetskäl, men även för att kommissionen anser att medlemsstaterna bör förbli mobiliserade kring ambitiösa mål som fastställts av Europeiska rådet, har den valt att inte göra det på detta stadium. Det är emellertid uppenbart att medlemsstater som uppvisar sämre resultat måste göra avsevärt större ansträngningar än andra för att uppnå de gemensamma europeiska riktmärkena. Det är också klart att medlemsstater som redan uppnått höga resultat på ett område måste göra avsevärda ansträngningar för att åstadkomma ytterligare förbättringar.

2. EUROPEISKA RIKTMÄRKEN INOM ALLMÄN OCH YRKESINRIKTAD UTBILDNING

2.1. Investering i utbildning

24. I sina slutsatser uppmanade Europeiska rådet i Lissabon till "*väsentliga årliga ökningar av investeringar per capita i mänskliga resurser*", och påpekade att den europeiska ekonomins framtid till stor del beror på medborgarnas färdigheter, och att dessa i sin tur behöver den ständiga uppdatering som kännetecknar kunskapssamhällen.
25. I alla länder är investering i utbildning en högprioriterad framtidsinvestering och därför även en tung utgiftspost i den offentliga budgeten. I de flesta OECD-länder ökade de offentliga utgifterna för utbildning med drygt 5 % under åren 1995 - 1999 och deras andel i den offentliga budgeten ökade under samma tid från 12,0 % till 12,7 %. I Europeiska unionen används cirka 11,20 % av offentliga utgifter till utbildning (1999)¹⁴. I Danmark ökade andelen utgifter till utbildning i de offentliga utgifterna från 13,1 % år 1995 till 14,9 % år 1999, i Sverige var ökningen från 11,6 % till 13,6 % och i Nederländerna från 9,1 % till 10,4 %. I Grekland, Irland och Portugal ökade utgifterna med över 15 %. Emellertid ökade den nationella inkomsten, uttryckt i BNP, ännu mer under den tiden.¹⁵
26. Denna indikator ger en ofullständig bild, eftersom den inte omfattar utgifter som görs inom den privata sektorn av företag (t.ex. internutbildning eller arbetsplatsbaserad utbildning) eller av hushåll vilket är av central vikt för utvecklingen av mänskliga resurser. Privat investering täcker olika proportioner av den sammanlagda investeringen i utbildning, från mindre än 10 % (P, S, DK, Aus, F, NL, Irl) till 22 %

---

¹² I detta meddelande har vi fastställt de tre bästa länderna genom att använda kriteriet för genomsnittliga resultat, med ledning av alla tillgängliga uppgifter för varje land och för EU:s 15 medlemsstater under tiden 1991-2001.

¹³ Utförliga statistiska uppgifter och tabeller för vart och ett av de sex områdena finns i bilagan.

¹⁴ Europeiska kommissionen (2002) Key Data on Education in Europe, 2002 Eurydice och Eurostat, Luxemburg.

¹⁵ OECD (2002) Education at a Glance, Paris.

(D) av de sammanlagda utgifterna för allmän och yrkesinriktad utbildning i medlemsstaterna (1999, alla typer av utbildning).

27. Med tanke på de betydande demografiska förändringarna i många länder är det särskilt relevant att titta på utvecklingen av "investeringar per student". Man ser att utgifterna per elever inom annan utbildning än högre utbildning ökade mellan 1995 - 1999 med drygt 20 %, till exempel i Grekland, Portugal och Spanien medan de sammanlagda utgifterna inom högre utbildning per studerande (i genomsnitt utgör 35 % investering i forskning) ökade med drygt 20 % i exempelvis Irland, Grekland och Spanien under samma period.
28. Det som beskrivs ovan verkar överensstämma med Europeiska rådets ambition, men en mer noggrann undersökning av utgiftstendenserna som procentandel av BNP ger anledning till en mer försiktig bedömning. Även om uppgifterna (se bilaga 1) inte är fullständiga för de senaste åren, framgår det i genomsnitt fram till 1999, att de relativa nivåerna på offentliga utgifter för utbildning som procentandel av BNP sjunker något. Om denna fallande trend bekräftas för de sista åren och fortsätter under de kommande åren kommer den genomsnittliga nivån för de 15 EU-länderna att utgöra cirka 4 % av BNP år 2010, medan 5,0 % för 1999 motsvarar nivån i USA och ligger högre än Japans nivå på 3,5 %.
29. De tre bästa länderna, enligt denna indikator, är tre nordiska länder, nämligen Sverige, Danmark och Finland, där offentliga investeringar i allmän och yrkesinriktad utbildning utgör drygt 6 % av BNP. Sverige och Danmark uppvisar uppåtgående trender som om de bibehålls fram till 2010, kommer att leda till en andel av offentlig investering i utbildning på 9 % av BNP. Finland uppvisar dock en fallande trend.

Central indikator för övervakning av framsteg angående offentliga utgifter inom utbildning som procentandel av BNP (1999).¹⁶

	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa länderna (EU)	USA	Japan
Offentlig investering i utbildning som andel av BNP	5,0 %	7,4 %	5,0 %	3,5 %

Källa: Eurostats utbildningsstatistik

30. Av uppgifterna ovan kan man för närvarande inte dra tydliga slutsatser. De ger dock anledning till försiktighet och till att man särskilt uppmärksammar utvecklingen av offentliga utgifter som procentandel av BNP, i enlighet med Lissabon-målet att säkerställa "väsentliga årliga ökning av investeringar per capita i mänskliga resurser". Fallande offentliga utgifter skulle faktiskt tyda på att den offentliga sektorn lämnar ett allt större ansvar åt privata investeringar i allmän och yrkesinriktad utbildning (hushåll och företag) för att dessa ska möta kunskapsamhällets utmaningar. Även om det är tydligt att betydande insatser måste göras av alla parter kan de fallande offentliga investeringarna äventyra den

¹⁶ Uppgifter för USA och Japan (1998). F: Utbildningsutgifterna omfattar inte de utomeuropeiska departementen. UK: Uppskattningar med ledning av uppgifter om det brittiska räkenskapsåret 1 april - 31 mars. L: Saknas.

europiska sociala modellen som kännetecknas av lika möjligheter för alla till lärande under hela livet och av tillhandahållande av utbildning av hög kvalitet.¹⁷

31. Med hänsyn till att de tillgängliga uppgifterna är provisoriska och ofullständiga rekommenderar inte kommissionen något särskilt riktmärke på detta område. Medlemsstaterna bör emellertid ta sitt ansvar att säkerställa att de sammanlagda utbildningsutgifterna, såväl ur offentliga som privata källor, i lämplig utsträckning motsvarar kraven från toppmötet i Lissabon, och att de agerar med ledning av tydliga och offentligt tillkännagivna riktmärken alltmedan de beaktar kraven i stabilitets- och tillväxtpakten.

– Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att fortsätta med att bidra till Lissabon-målet med väsentliga årliga ökningarna i investeringarna per capita i mänskliga resurser, och att i detta hänseende fastställa tydliga riktmärken som meddelas kommissionen och rådet enligt vad som fastställs i det detaljerade arbetsprogrammet.

32. Samtidigt vill kommissionen betona att även om en viss mängd investering är en nödvändig förutsättning för lyckat lärande, finns det belegg för att ökning av investering i utbildning ensamt inte nödvändigtvis förbättrar kvalitet. Vad gäller den obligatoriska utbildningen visar en nyanalys av TIMSS-uppgifterna¹⁸ att dyrare utbildningssystem inte nödvändigtvis ger bättre resultat vad gäller elevernas prestationer. Därför är det avgörande att inrikta medlen på områden med högsta andelen resultat av hög kvalitet. Nya synsätt på investering behövs för att garantera att människor förvärvar de nya kunskaper och färdigheter som behövs i det kunskapsbaserade samhället, både vad gäller (potentiella) inlärare och underlättare av inlärandet. Man bör utarbeta en bred skala inlärningsfrämjande åtgärder för alla medborgare, och särskilt uppmärksamma könsaspekten, både på och utanför arbetsmarknaden.

2.2. Elever som lämnar skolan i förtid

33. Bland slutsatserna från Lissabon¹⁹ fanns det kvantifierade mål för utbildningssystemen i Europa, som sedermera infördes i sysselsättningsriktlinjerna för 2001. Man fastställde ett särskilt mål, nämligen att fram till 2010 halvera antalet ungdomar i åldern 18 - 24 år med endast grundskoleutbildning som inte fortsätter med allmän eller yrkesinriktad utbildning. Denna andel elever som lämnar skola in förtid (så kallade avhoppare) har alltid varit en mycket angelägen fråga och har använts som en väsentlig strategisk indikator inte bara i förhållande till Luxemburgprocessen om samordning av sysselsättningspolitiken, utan även i förteckningen över strukturella indikatorer för uppföljningen av Lissabon-processen. Den aktuella trenden för elever som slutar skolan i förtid ger vissa positiva signaler vad gäller genomsnittet för EU, men medlemsstaterna måste göra stora insatser även under kommande år för att uppnå Lissabon-målen på området.

---

¹⁷ Den europeiska sociala modellen definieras i punkt 22 i slutsatserna från Barcelona på följande sätt: "Den europeiska modellen grundas på goda ekonomiska resultat, en hög nivå på det sociala skyddet och en hög utbildningsnivå samt social dialog".

¹⁸ TIMMS, Third International Maths and Science Survey; Ludger Wössmann, Schooling Resources, Educational Institutions, and Student Performance: The International Evidence Kiel Working Papers No. 983, Kiel Institute for World Economics, May 2000.

¹⁹ Punkt 26.

34. För att uppnå ett gemensamt europeiskt riktmärke beträffande elever som lämnar skolan i förtid måste medlemsstater med relativt låga resultat göra en avsevärt större ansträngning än andra för att uppnå de gemensamma europeiska riktmärkena, enligt vad som anges under punkt 23.

Central indikator för övervakning av framsteg beträffande elever som lämnar skolan i förtid (2001)

	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa länderna (EU)
Elever som slutat skolan i förtid och inte deltar i någon utbildning ²⁰	19,4 % ^e	10,3 %

e : uppskattat (eng. estimates)

det finns inga jämförbara uppgifter för USA eller Japan

Källa: Eurostat. Arbetskraftsundersökningen

35. De aktuella trenderna uppvisar för det mesta tydligt fallande nivåer av elever som lämnar skolan i förtid i medlemsstaterna. I Spanien, Italien, Grekland, Frankrike, Belgien och Finland visar en extrapolering av de aktuella trenderna att nivån av elever som lämnar skolan i förtid skulle minst halveras före 2010. I Spanien och Italien skulle nivåerna då gå ner från drygt 35 % i början av 1990-talet till en lägre nivå än de aktuella nivåerna i de tre bästa länderna (dvs. under 10 %) år 2010.
36. Andra medlemsstater, särskilt de tre bästa på området (Sverige, Finland och Österrike) uppvisar en mindre imponerande nedgång i nivån av andelen elever som lämnar skolan i förtid, eftersom nivån redan är låg. De aktuella trenderna pekar på stabila nivåer i Danmark och Nederländerna, medan en liten ökning av elever som slutar skolan i förtid observerades i Sverige. I Tyskland har andelen elever som lämnar skolan i förtid kraftigt ökat på sistone, vilket huvudsakligen beror på förändringar i befolkningens sammansättning till följd av den senaste tidens invandring (som inneburit ankomsten av ett avsevärt antal ungdomar som lämnar skolan i förtid).
37. EU-genomsnittet överhuvudtaget av andelen elever som lämnar skolan i förtid sjunker, och om trenden bibehålls fram till 2010 skulle den utgöra ungefär 15 % av ungdomar i åldern 18-24 år som "tidigt lämnat skolan", men denna minskning skulle inte vara tillräcklig för att uppnå målet i slutsatserna från Lissabon, nämligen att halvera antalet elever som lämnar skolan i förtid. Ett antal medlemsstater måste göra betydande insatser för att uppnå detta mål.

²⁰ IRL: Saknas. Eurostat förfogar inte över jämförbara uppgifter för Förenade kungariket där GCSE betraktas som gymnasiemerit och därför inte är jämförbart med andra länder. På grund av Luxemburgs specifika socioekonomiska och geografiska situation (särskilt den höga andel högskolestudenter som läser vid universitetet utanför landet och den mycket stora andel icke-bosatta som arbetar i Luxemburg), är uppgifterna för denna indikator inte jämförbara med andra länder.

Kommissionen uppmanar rådet att anta följande europeiska riktmärke om en lägre andel av elever som lämnar skolan i förtid i medlemsstaterna:

- **Alla medlemsstater ska fram till 2010 ha minst halverat andelen elever som slutar skolan i förtid, i förhållande till andelen för år 2000, för att uppnå ett EU-genomsnitt på högst 10 %.**

2.3. Utexaminerade i matematik, naturvetenskap och teknik

38. EU måste i större utsträckning uppmuntra barn och ungdomar att intressera sig för naturvetenskap och matematik, och se till att de som redan är verksamma inom vetenskap och forskning finner så pass mycket tillfredsställelse i sina yrkeskarriärer, yrkesutsikter och belöningar att de fortsätter med denna verksamhet. Att motivera fler unga människor att välja studier och yrken inom naturvetenskap och teknik på kort och medellång sikt, och se till att det finns en jämvikt mellan könen på dessa områden, är två väsentliga punkter inom Lissabonstrategin. Europeiska unionen uppvisar redan relativt goda resultat vad gäller antalet utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik, jämfört med USA eller Japan, fastän resultaten ser mindre bättre ut om man ser på den relativa befolkningsstorleken.
39. Dessa imponerande europeiska resultat omsätts dock inte i ett större antal forskare på arbetsmarknaden. Det sammanlagda antalet utexaminerade som arbetar som forskande vetenskapsmän och ingenjörer i Europa ligger ungefär 25 % under USA, men fortfarande 33 % över Japan. Trots att högkvalificerade utexaminerade i Europa tar sina kunskaper och färdigheter till andra delar av arbetsmarknaden verkar inte näringslivet utnyttja deras forskarpotential tillräckligt. Detta blir särskilt viktigt när EU riktar in sig på att uppnå målet med 3 % av BNP till forskning.

Antal utexaminerade (ISCED 5 och 6) inom matematik, naturvetenskap och teknik, samt antal forskare och ingenjörer i EU, USA och Japan (2000/1999)²¹

Länder	Utexaminerade	Forskare och ingenjörer
EU (15)	555 647	919 796
USA	369 391	1 219 407
Japan	236 670	658 910

Källa :GD Forskning och utveckling, Tredje europeiska rapporten om indikatorer för naturvetenskap och teknik (ännu ej publicerad) - Uppgiftskälla: Eurostats utbildningsstatistik

40. För att möta dessa utmaningar måste miljön i Europa för anställning av utexaminerade på dessa områden förbättras, däribland faktorer som påverkar forskning och utveckling och en bättre fungerande arbetsmarknad, samt större tillfredsställelse i yrket och personligen. Medlemsstaterna bör dock också möta dessa utmaningar genom att se till att en större andel studenter vid europeiska universitet uppmuntras att avlägga examen inom matematik, naturvetenskap och teknik, och en

²¹ Utexaminerade (2000), forskare och ingenjörer (1999). Inga uppgifter från Grekland angående antal utexaminerade. Omfattar utexaminerade inom naturvetenskap, matematik, datakunskap och ingenjörsvetenskap.

större andel utexaminerade uppmuntras att slå sig in på yrkesbanor inom offentlig och privat forskning vid europeiska laboratorier, och även stödja gemenskapens strategi att utveckla ett europeiskt forskningsområde.

41. Det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna vad gäller andelen utexaminerade i matematik, naturvetenskap och teknik per 1000 invånare (i åldern 20-29 år), där Irland ligger långt före de andra länderna (med ett resultat på 23,9 per 1000 för år 2000), och länder som Italien, Nederländerna, Österrike, Portugal och Luxemburg har resultat som ligger under 8 per 1000 (2000)²². Om den nuvarande utvecklingstrenden på området fortsätter kommer skillnaden mellan länderna att bestå och kanske även bli större. Länder som har en relativt hög andel av utexaminerade inom dessa ämnen, exempelvis Frankrike, Irland, Finland och Förenade kungariket kommer, om de aktuella trenderna håller i sig, att fram till 2010 ha uppnått en nivå på drygt 20 utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik per 1000 invånare. Andra länder som för närvarande har ett resultat som ligger under 10 har under det senaste decenniet uppvisat mycket stabila nivåer; detta gäller Tyskland och Nederländerna. Vad gäller Danmark har det relativa antalet utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik fallit ständigt och utgör för närvarande 8,2 (1999), medan det låg på nästan 10 i början av 1990-talet. Om denna trend fortsätter kommer Danmark att få mindre än 5 utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik per 1000 invånare år 2010. De senaste uppgifterna för åren 1998 och 1999 pekar dock på en stabilisering på en nivå strax över 8 per 1000 invånare. I Spanien, Portugal, Österrike, Italien och Sverige har det relativa antalet utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik ökat avsevärt.

Ökningar i antalet utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik mellan 1993 och 2000 (avrundade tal)

	B	DK	D	E	F	IRL	I	NL	AT	P	FIN	S	UK
Kvinnliga utexaminerade	6 %	7 %	-3 %	152 %	27 %	83 %	74 %	-10 %	55 %	94 %	41 %	134 %	25 %
Totalt	-7 %	-23 %	-25 %	128 %	23 %	43 %	74 %	-11 %	77 %	72 %	10 %	68 %	6 %

Källa: Eurostats utbildningsstatistik

Inga tillgängliga uppgifter för GR och Lux

42. Ett särskilt relevant sätt att möta utmaningen att öka antalet utexaminerade inom dessa områden är, vilket många medlemsstater gjort på senare tid, att ta upp frågan om den lägre motivationen hos kvinnor att ägna sig åt studier och yrken inom matematik, naturvetenskap och teknik. Könslansen är en särskilt stor utmaning på detta område. Relativt färre kvinnor än män väljer utbildningar inom matematik, naturvetenskap och teknik och ännu färre kvinnor väljer yrken inom forskning. Det är dock klart att den större delen av den allmänna ökningen i antalet utexaminerade inom dessa områden i flera länder beror på att det finns fler kvinnliga utexaminerade. Detta har varit fallet särskilt i Spanien, Sverige, Portugal och Irland. Emellertid finns det fortfarande långt fler manliga än kvinnliga utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik. Mer än dubbelt så många män som kvinnor tar examen

²² Mycket begränsade uppgiftsserier om denna indikator finns tillgängliga för B, Gr och Lux.

inom dessa områden i Belgien, Danmark, Tyskland, Spanien, Frankrike, Nederländerna, Österrike, Finland och Förenade kungariket (2000). 80 % utexaminerade inom tekniska områden som ingenjörsvetenskap, tillverkning och byggnadsteknik är män.

Relativ proportion manliga/kvinnliga utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik (2000)

B	DK	D	E	F	IRL	I	NL	AT	P	FIN	S	UK
3,0	2,1	3,6	2,1	2,3	1,6	1,7	4,7	4,0	1,6	3,0	2,1	2,1

Källa: Eurostats utbildningsstatistik
DK, F, I (1993-1999)

43. Länderna med de bästa resultaten vad gäller andelen kvinnliga utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik är Irland, Italien and Portugal. Ingen medlemsstat har dock uppnått en jämn fördelning mellan könen. Det är främst genom att avsevärt öka antalet kvinnliga forskare som medlemsstaterna kommer att kunna möta den världsomfattande konkurrensen på området.

Kommissionen uppmanar rådet att anta följande europeiska riktmärke angående antalet utexaminerade inom matematik, naturvetenskap och teknik:

Fram till 2010 ska alla medlemsstater ha minst halverat nivån på obalansen mellan könen bland de utexaminerade inom dessa ämnen, alltmedan de ser till att det finns en tydlig ökning i det sammanlagda antalet utexaminerade, jämfört med år 2000.

2.4. Avslutad gymnasieutbildning

44. Under de senaste åren har många medlemsstater fastställt omfattande handlingsplaner och reformer för att främja deltagande i teknisk, yrkesinriktad och allmän gymnasieutbildning. Man har ofta diskuterat och fastställt nationella riktmärken på området. Andelen personer med avslutad gymnasieutbildning har ständigt ökat i de flesta medlemsstaterna. EU-genomsnittet har stigit från cirka 50 % av befolkningen i början av 1990-talet till ungefär 66 % år 2000.

Central indikator för övervakning av framsteg vad gäller befolkning som avslutar gymnasieutbildningen (2001)²³

Indikator	EU -genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa länderna (EU)
Procentandel av befolkningen i åldern 25 - 64 år med minst avslutad gymnasieutbildning	65,7%	82,7%

Uppgiftskälla: Eurostat, Arbetskraftsundersökningen.

För närvarande finns inga jämförbara uppgifter tillgängliga för USA och Japan.

²³ Se fotnot 20.

45. Denna utveckling har naturligtvis avsevärd betydelse för andelen vuxen befolkning med minst avslutad gymnasieutbildning. Genomsnittet vuxna (25-64 år) med minst avslutad gymnasieutbildning skulle öka till cirka 80 % fram till 2010. De tre bästa länderna, nämligen Tyskland, Danmark och Sverige, skulle, om nuvarande trender upprätthölls, uppvisa andelar på nästan 90 % år 2010. Det är extremt viktigt att höja utbildningsresultaten bland befolkningen och på arbetsmarknaden till den nivån, alltmedan man fortfarande ser till att alla får utbildning av hög kvalitet, för att Lissabon-målen för den europeiska kunskapsbaserade ekonomi och kunskapssamhället ska uppnås. Ökningen av deltagande i gymnasieutbildning bör ske alltmedan man säkerställer en ständig förbättring av kvaliteten i utbildningen.
46. Även på detta område måste medlemsstater med relativt låga resultat göra en avsevärt större ansträngning än andra för att uppnå de gemensamma europeiska riktmärkena enligt vad som anges under punkt 23.

Kommissionen uppmanar rådet att anta följande riktmärke beträffande befolkningen med avslutad gymnasieutbildning

- Medlemsstaterna ska se till att EU-genomsnittet för personer mellan 25 och 64 år som har minst avslutad gymnasieutbildning fram till 2010 uppgår till minst 80 % eller mer.

2.5. Väsentliga färdigheter

47. Väsentliga färdigheter består av kunskaper, färdigheter och inställningar som alla individer behöver för sysselsättning, integrering, ytterligare inläring samt personligt förverkligande och utveckling. Dessa färdigheter bör ha förvärvats vid slutet av den obligatoriska skolgången. De är en förutsättning för deltagande i livslångt lärande. Forskning har bevisat att deltagande i livslångt lärande är nära kopplat till en framgångsrik tidigare skolgång.
48. Den grundläggande betydelsen av väsentliga färdigheter anges i det detaljerade arbetsprogrammet²⁴ där de beskrivs som följande bestående av följande huvudområden: Räkne-, läs- och skrivkunskaper (grundläggande färdigheter), grundläggande kunskaper i matematik, naturvetenskap och teknik; främmande språk; IKT-färdigheter och användning av teknik; studieteknik; sociala färdigheter; företagande och allmänbildning.
49. För närvarande är den mest tillförlitliga indikatorn för väsentliga färdigheter den som anges i OECD:s PISA-undersökning som omfattar resultatnivåerna i läsförmåga, matematik och naturvetenskap hos 15-åringar. Dessa statistiska uppgifter kan ses som ett tillförlitligt sätt att visa hela raden "färdigheter för kunskapssamhället", eftersom de kartlägger befolkningsgrupper som inte är tillräckligt förberedda för dagens utmaningar och för livslångt lärande. Det nationella genomsnittet som anges i tabellen nedan visar resultaten på de två områdena för länderna som deltagit i PISA-undersökningen:

---

²⁴ Se fotnot 6.

Central indikator för övervakning av framsteg beträffande väsentliga färdigheter

Indikator	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de 3 bästa länderna (EU)	USA	Japan
Resultatnivåer i matematik (15-åringar)(poäng)	494	536	493	557
Resultatnivåer i läsförmåga (15-åringar)(poäng)	498	535	504	522

Källa: OECD/PISA-undersökningen 2000

50. Dessa resultat har gett upphov till omfattande diskussioner i många medlemsstater på grund av oväntat låga resultat (t.ex. i Tyskland och i Luxemburg) eller de utomordentliga resultaten för Finland.
51. På vart och ett av dessa områden är det viktigt att skilja mellan de elever som uppnår tillräckliga resultat och dem som inte gör det, för att fastställa vilka som har minskade möjligheter att lyckas i samhället och på arbetsmarknaden.
52. Man kan finna anvisningar till kraftiga politiska åtgärder genom att på följande sätt kartlägga dem som uppvisar låga resultat på de tre områdena. I PISA-undersökningen beskrivs elevernas prestation i exempelvis läsförmåga med fem nivåer. Varje prestationsnivå kopplas samman med vissa uppgifter som elever på denna prestationsnivå förväntas kunna utföra. Elever som uppnått den högsta nivån (5) förväntas kunna "utföra komplicerade läsuppgifter som att behärska information som är svår att hitta i en obekant text" eller "kunna kritiskt värdera och formulera hypoteser". På den lägsta prestationsnivån (1) kan eleverna "endast fullgöra de minst komplexa läsuppgifterna inom PISA, sådana som att hitta en enstaka sakuppgift, identifiera huvudtemat i en text eller kombinera med vardagskunskap".
53. Av analysen av PISA resultaten framgår att vissa elever inte uppnår ens den lägsta prestationsnivån (1). Även om prestationer på nivå 1 eller lägre inte direkt kan jämföras med analfabetism kan man utan tvivel anta att elever på denna prestationsnivå kommer att få stora svårigheter med att hantera skriftlig information och sålunda med varje inlärningsprocess som bygger på skriftligt material.
54. Som på andra områden vilka beskrivs i detta meddelande finns det stora skillnader mellan länderna och detta utgör en god grund för utbyte av erfarenheter, men det innebär också att olika länder måste göra olika stora ansträngningar. Hur kan länder som Tyskland, Grekland, Portugal eller Luxemburg lära av de klara framgångarna inom finländsk utbildning på detta område? Mycket kan göras här för att förbättra prestationerna och på så sätt höja utbildningens kvalitet i Europa så att den kommer närmare den högsta nivån i världen. Europa måste göra en stor insats för att se till att alla får tillgång till grundläggande färdigheter. Högnivågruppen för färdigheter och rörlighet erkände redan detta behov när den sade att "medlemsstaterna ska fram till år 2006 kunna garantera att alla medborgare får tillfälle att förvärva grundläggande färdigheter".²⁵

---

²⁵ Kommissionens meddelande, Kommissionens handlingsplan för kompetens och rörlighet KOM(2002) 72 (8.2.2002).

55. För att uppnå de gemensamma europeiska riktmärkena inom väsentliga färdigheter måste medlemsstater med relativt låga resultat göra en avsevärt större ansträngning än andra, enligt vad som anges under punkt 23.

Kommissionen uppmanar därför rådet att anta följande europeiska riktmärke om förvärvandet av grundläggande färdigheter i medlemsstaterna:

- Fram till 2010 ska andelen 15-åringar med dålig läsförmåga samt svaga kunskaper i matematik och naturvetenskap ha minst halverats i varje medlemsstat jämfört med år 2000.

2.6. Deltagande i livslångt lärande

56. I sitt slutliga meddelande om "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande" definierar kommissionen livslångt lärande som "*all inlärningsverksamhet som företas under livets gång och som syftar till att förbättra kunskaper, färdigheter och kvalifikationer ur ett personligt, medborgarligt, socialt eller sysselsättningsrelaterat perspektiv*".²⁶

Central indikator för övervakning av framsteg vad gäller deltagande i livslångt lärande (2001).

	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de 3 bästa EU-länderna
Deltagande av 25-64-åringar i livslångt lärande	8,4% ^e	19,6% ^e

Definition av indikatorn: "Deltagande av 25-64-åringar i någon slags utbildning under de fyra veckor som föregår undersökningen"

e : estimates (=uppskattning)

Källa: Eurostat, Arbetskraftsundersökningen

57. Livslångt lärande är inte bara ett begrepp som underbygger europeiskt samarbete inom utbildningspolitik, utan det är först och främst något som är nödvändigt för alla individer i ett kunskapsamhälle. Individerna måste uppdatera och komplettera sina kunskaper, kvalifikationer och färdigheter under hela livet för att utvecklas på bästa sätt och bibehålla och förbättra sin ställning på arbetsmarknaden. Vuxenutbildning och indikatorer för att mäta vuxnas färdigheter spelar här en strategisk roll.
58. För att övervaka framstegen mot ett kunskapsamhälle med den högsta deltagarnivån i utbildning för medborgarna har kommissionen analyserat uppgifterna om andelen befolkning i åldern 25-64 år som deltagit i någon slags utbildning under de föregående fyra veckorna.
59. Genomsnittet i de 15 EU-länderna ligger ungefär på 8,4 % (2001), fastän skillnaderna mellan länderna är mycket stora. Av detta framgår att 8-9 av 100 personer under någon del av en månad har deltagit i utbildningsverksamhet. De tre länderna med de bästa resultaten är Förenade kungariket, Sverige och Danmark²⁷,

²⁶ Kommissionens meddelande "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande", KOM(2001) 678 slutlig (21.11.2001).

²⁷ Denna analys bygger på en begränsad uppgiftsserie på grundval av uppgifter för 1996-2001. Inga uppgifter för Irland. Uppskattade uppgifter för Sverige (2001).

och tätt därefter Finland och Nederländerna. Genomsnittsnivån för de tre bästa länderna ligger på drygt 20 % (2001). Dessa tre länder uppvisar mycket olika trender. Om de aktuella trenderna fortsätter²⁸ skulle deltagandet i Sverige gå ner från till 2010 till nästan hälften av den aktuella nivån; å andra sidan skulle deltagandet i Förenade kungariket fördubblas och bli över 30%. Den genomsnittliga trenden i de 15 EU-länderna går mot en kraftig ökning. Deltagande i livslångt lärande är avgörande för att Lissabon-målen uppnås. De relevanta nationella myndigheterna bör särskilt uppmuntra deltagande i livslångt lärande av människor med låga kvalifikationer som hittills har varit starkt underrepresenterade.²⁹

60. Genomförandet av strategier för livslångt lärande i medlemsstaterna står i centrum av uppföljningen av Lissabon-målet. Det är endast genom att sträva mot den högsta deltagandenivån i utbildning under hela livet för sina medborgare som ett kunskapssamhälle kan blomstra till nytta för alla. Livslångt lärande är en integrerad del av den europeiska sociala modellen. Inom detta strategiska område föreslår kommissionen därför, förutom ett europeiskt riktmärke, att man fastställer en särskilt europeisk miniminivå för deltagande i medlemsstaterna. För att uppnå gemensamma europeiska riktmärken inom livslångt lärande måste medlemsstater med relativt låga resultat göra en avsevärt större ansträngning än andra, enligt vad som anges under punkt 23.

Kommissionen uppmanar rådet att anta följande europeiska riktmärke om deltagande i livslångt lärande i medlemsstaterna:

- Fram till 2010 ska EU-genomsnittet för deltagande i livslångt lärande uppgå till minst 15 % av den vuxna yrkesverksamma befolkningen (25-64 år). I inget land får andelen vara lägre än 10 %.

3. SLUTSATSER

61. Kommissionen uppmanar rådet att anta de europeiska riktmärken som föreslås i detta meddelande. Kommissionen uppmanar också medlemsstaterna att fortsätta att bidra till att Lissabon-målet med en väsentlig ökning i investeringar per capita i mänskliga resurser, att i detta hänseende fastställa tydliga riktmärken som ska meddelas rådet och kommissionen enligt vad som anges i det detaljerade arbetsprogrammet om framtidsmål. Riktmärkena måste antas senast i maj 2003, så att de kan beaktas i lägesrapporten om genomförandet av det detaljerade arbetsprogrammet om de europeiska utbildningssystemens framtidsmål, vilken Europeiska rådet begärt att rådet och kommissionen ska lägga fram vid Europeiska rådets möte våren 2004.

---

²⁸ Tendensen för Sverige bygger på de enda tillgängliga uppgifterna för åren 1996, 1997, 1999, 2000, 2001 (uppskattning).

²⁹ Indikatorer för livslångt lärande som betonar vikten av yrkesinriktad utbildning kan fastställas om man använder undersökningarna CVTS 1 och 2 om deltagande i utbildning på företag.

Statistiska uppgifter och tendensanalyser av utvalda indikatorer**Offentliga utgifter inom allmän och yrkesinriktad utbildning**

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	5,2i	5,2i	5,1i	5,0i	5,0i	(:)	(:)
B	(:)	(:)	(:)	(:)	5,0i	5,0i	4,9i	5,2	5,5i	(:)	(:)
DK	(:)	(:)	(:)	(:)	7,7	8,1	7,9	8,2	8,0i	(:)	(:)
D	(:)	(:)	(:)	(:)	4,7	4,8	4,7	4,7	4,7	(:)	(:)
EL	(:)	(:)	2,7	3,0	2,9	3,1	3,4	3,5	3,7	3,5e	3,5e
E	(:)	4,8	4,9	4,7	4,7	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5e	4,4e
F	5,3i	5,6i	5,9i	5,9i	6,0i	5,9i	6,0i	5,9i	5,9i	5,8e	5,7e
IRL	5,4	5,6	5,9	5,9	5,5	5,3	5,2	4,9	4,6	4,5e	(:)
I	5,4	5,4	5,4	5,0	4,9	4,9	4,6	4,6	4,5	4,6e	4,5e
L	(:)	(:)	(:)	(:)	4,3	4,0	4,1	(:)	(:)	(:)	(:)
NL	5,1	5,4	5,2	5,1	5,0	5,0	4,8	4,9	4,8	4,9e	4,9e
A	(:)	(:)	(:)	(:)	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3	(:)	(:)
P	(:)	(:)	(:)	(:)	5,4	5,5	5,6	5,6	5,7	(:)	(:)
FIN	7,2	7,3	6,9	6,7	6,9	7,0	6,5	6,2	6,2	6,0e	(:)
S	(:)	(:)	7,6	7,5	7,5	7,6	7,9	8,0	7,7	8,4e	8,3e
UK	5,0i	5,2i	5,2i	5,2i	5,0i	4,8i	4,7i	4,6i	4,6i	4,9e	(:)

Källa: Eurostats utbildningsstatistik

e = uppgifterna för 2000 och 2001 är uppskattningar (eng. estimates)

i = se fotnoter

(:) = Inga tillgängliga uppgifter

BE: endast flamländska språkgemenskapen för 1995-1997

BE, DK: ändring i omfattning 1999

FR: utbildningsutgifterna omfattar inte de utomeuropeiska departementen .

Förenade kungariket: uppskattningar med ledning av uppgifterna för det brittiska räkenskapsåret som räknas från 1 april till 31 mars

Elever som lämnar skolan i förtid

Procentandel av befolkningen i åldern 18-24 år som inte genomgår allmän eller yrkesinriktad utbildning och som bara har förskole- lågstadie-, mellanstadie- eller högstadieutbildning bakom sig (ISCED-nivåer 0-2).

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
B	18,1	17,4	16,1	15,1	12,9	12,7	14,5	15,2	12,5	13,6
DK	15,2	8,5	8,6	6,1	12,1	10,7	9,8	11,5	11,6	16,8
D	(:)	(:)	(:)	(:)	13,3	12,9	(:)	14,9	14,9	12,5
EL	25,2	25	23,2	22,4	20,7	19,9	19,8	17,8	17,1	16,5
E	40,4	37,7	36,4	33,8	31,5	30,3	29,8	29,5	28,8	28,6
F	(:)	17,2	16,4	15,4	15,2	14,1	14,9	14,7	13,3	13,5
IRL	27,1	24	22,9	21,4	18,9	18,9	(:)	(:)	(:)	(:)
I	37,7	36.9b	35,1	32,4	31,3	29,9	28,4	27,2	25,3	26,4
L	42,2	36,8	34,4	33,4	35,3	30,7	(:)	19,1	16,8	18,1
NL	(:)	(:)	(:)	(:)	17,6	16	15,5	16,2	15,5	15,3
A	(:)	(:)	(:)	13,6	12,1	10,8	(:)	10,7	10,2	10,2
P	50	46,7	44,3	41,4	40,1	40,6	46.8b	45,5	43,1	45,2
FIN	(:)	(:)	(:)	(:)	11,1	8,1	7,9	9,9	8,9	10,3
S	(:)	(:)	(:)	(:)	7,5	6,8	(:)	6,9	7,7	10,5
UK	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	21,7e	20,8e	(:)	20,7e	19,7e	19,4e

Källa: Eurostat, Arbetskraftsundersökningen

(:) = Inga tillgängliga uppgifter

b= avbrott i serien

e= uppskattning (eng. estimate)

Uppgifter möjligen inte jämförbara för E, F och P mellan 1997 och 1998 och för S mellan 2000 och 2001.

UK: Uppgifterna visas inte. Man måste fortfarande enas med landet om en definition av "uppnådd gymnasienivå".

Inga jämförbara uppgifter tillgängliga för US och JP

EU-15: uppskattningar med ledning av tillgängliga uppgifter. Resultaten för 1999-2001 uppskattas med ledning av 1997 års uppgifter för IRL.

Utexaminerade inom naturvetenskap och teknik

Andel utexaminerade inom naturvetenskap och teknik per 1000 invånare i åldern 20-29 år: (sammanlagt), män och kvinnor.

Sammanlagt

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
B	9,2	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	9,7	(:)
B (VL)	(:)	(:)	6,6	5,4	(:)	5,4	5,5	(:)	(:)
DK	9,8	(:)	9,6	9,4	(:)	8,1	8,2	(:)	(:)
D	8,2	8,9	9,3	9,3	9,1	8,8	8,6	8,2	(:)
EL	3,8	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
E	4,4	5,1	5,8	6,6	7,6	8,0	9,5	9,9	(:)
F	14,2	(:)	(:)	(:)	17,5	18,5	19,0	(:)	(:)
IRL	19,1	21,0	21,4	21,9	21,8	22,4	(:)	23,2	(:)
I	2,9	2,8	2,9	4,1	5,0	5,1	5,4	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	1,4	(:)	1,8	(:)
NL	5,5	5,4	5,6	6,6	(:)	6,0	5,8	5,8	(:)
A	(:)	3,2	3,3	3,6	4,3	7,7	6,8	7,1	(:)
P	2,4	3,8	3,9	4,1	4,8	(:)	(:)	6,3	(:)
FIN	13,2	13,0	13,0	13,1	15,8	15,9	17,8	16,0	(:)
S	6,2	6,3	7,3	7,4	7,8	7,9	9,7	11,6	12,4
UK	12,9	13,7	13,5	14,3	14,5	15,2	15,6	16,2	(:)
US	10,3	10,9	11,2	11,5	(:)	9,6	9,7	10,2	(:)
JP	(:)	(:)	12,7	12,5	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Källa: Eurostats utbildningsstatistik

Andel utexaminerade inom naturvetenskap och teknik per 1000 invånare i åldern 20-29 år:
(sammanlagt), män och kvinnor.

Män

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
B	14,1	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	14,4	(:)
B (VL)	(:)	(:)	9,8	8,1	(:)	8,2	8,3	(:)	(:)
DK	14,7	(:)	14,5	13,9	(:)	11,1	11,0	(:)	(:)
D	13,2	14,2	14,9	14,8	14,4	13,7	13,2	12,6	(:)
EL	5,2	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
E	6,2	7,0	7,9	8,9	10,2	10,7	12,7	13,2	(:)
F	19,8	(:)	(:)	(:)	24,5	25,4	26,4	(:)	(:)
IRL	26,6	28,7	29,5	28,4	28,1	29,2	(:)	28,6	(:)
I	3,6	3,5	3,6	5,2	5,7	6,2	6,7	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	2,7	(:)	(:)	(:)
NL	8,9	9,0	9,3	10,8	(:)	9,9	9,5	9,5	(:)
A	(:)	4,8	4,9	5,3	6,4	12,7	10,9	11,3	(:)
P	(:)	5,1	5,0	5,2	5,7	(:)	(:)	7,8	(:)
FIN	20,8	20,8	20,8	20,7	23,6	23,7	26,1	22,7	(:)
S	9,4	9,5	10,9	10,9	11,2	11,4	13,6	15,5	16,1
UK	18,3	19,3	19,4	20,2	20,4	21,1	21,5	21,4	(:)
US	15,4	16,2	16,4	16,6	(:)	13,3	13,5	13,8	(:)
JP	(:)	(:)	22,0	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Källa: Eurostats utbildningsstatistik och befolkningsstatistik

Andel utexaminerade inom naturvetenskap och teknik per 1000 invånare i åldern 20-29 år: (sammanlagt), män och kvinnor.

Kvinnor

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
B	4,1	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	4,9	(:)
B (VL)	(:)	(:)	3,3	2,6	(:)	2,5	2,6	(:)	(:)
DK	4,6	(:)	4,6	4,6	(:)	5,1	5,3	(:)	(:)
D	2,8	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5	3,7	3,6	(:)
EL	2,4	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
E	2,6	3,2	3,6	4,2	5,0	5,2	6,3	6,4	(:)
F	8,4	(:)	(:)	(:)	10,6	11,6	11,6	(:)	(:)
IRL	11,4	13,0	13,2	15,4	15,4	15,5	(:)	17,8	(:)
I	2,2	2,0	2,2	3,0	4,2	3,9	4,1	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	0,1	(:)	(:)	(:)
NL	1,9	1,7	1,8	2,2	(:)	2,1	1,9	2,1	(:)
A	(:)	1,5	1,7	1,8	2,1	2,7	2,6	2,8	(:)
P	(:)	2,6	2,9	3,1	3,9	(:)	(:)	4,9	(:)
FIN	5,2	4,8	4,9	5,2	7,6	7,8	9,1	8,9	(:)
S	3,0	3,0	3,6	3,8	4,2	4,2	5,6	7,6	8,4
UK	7,2	8,0	7,4	8,0	8,3	9,1	9,5	10,8	(:)
US	5,1	5,5	5,6	6,1	(:)	5,7	6,0	6,5	(:)
JP	(:)	(:)	22,8	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Källa: Eurostats utbildningsstatistik och befolkningsstatistik

(:) = Inga tillgängliga uppgifter

Luxemburg: Luxemburg har inget komplett universitetssystem. Siffrorna gäller endast till ISCED-nivå 5B, första examen. Ingen fördelning enligt kön.

Österrike: ISCED-nivå 5B gäller tidigare år utom 1998/99: ISCED-nivå 5B saknas

Japan: Fördelningen enligt kön är inte tillgänglig för 1996

Anm.: Fotnoterna gäller alla tre tabellerna ovan.

Uppnådd gymnasienivå

Procentandel av befolkningen i åldern 25-64 år som har uppnått minst gymnasienivå

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	57.6e	57,9	59,4	(:)	64.3e	65.4e	65,7
B	52,7	53,7	55,7	57,4	59,6	60,7	59,5	60,2	60,9	61,8
DK	76,2	83,6	78,3	81,3	79,0	80,0	80,0	81,1	81,3	81,5
D	81,7	81,2	83,6	82,8	80,3	82,0		81,6	82,7	83,9
EL	39,7	42,3	44,8	46,2	47,9	49,4	51,4	53,9	55,1	55,4
E	26,0	27,6	29,8	32,0	34,6	36,1	37,0	38,7	40,7	42,4
F	(:)	59,2	60,6	61,9	61,7	62,7	62,4	63,4	64,5	65,4
IRL	44,1	46,4	47,2	49,4	51,9	51,3	(:)	(:)	(:)	61,5
I	35,4	34.3b	36,4	38,1	39,7	41,4	44,0	45,8	47,9	46,2
L	36,1	41,9	49,1	44,7	47,1	47,8		64,0	62,7	60,8
NL	(:)	(:)	(:)	(:)	64,7	65,9	65,9	66,2	67,4	68,4
A	(:)	(:)	(:)	70,8	72,6	75,1	76,2	76,8	78,1	79,3
P	21,4	21,5	22,5	23,6	23,6	23,8	20.7b	22,0	22,3	21,2
FIN	(:)	(:)	(:)	70,1	71,2	72,6	73,3	74,5	76,0	76,5
S	(:)	(:)	(:)	76,1	76,4	76,7	77,4	78,8	79,3	82,7
UK	49,8	50,4	52,1	53,2	52,9	55,3	(:)	80,9	81,5	82,0

Källa: Eurostat, Arbetskraftsundersökningen:

(:) = Inga tillgängliga uppgifter

b= avbrott i serien

e= uppskattning (eng. estimate)

Möjlig brist på jämförbarhet för E, F och P mellan 1997 och 1998 och för S mellan 2000 och 2001.

UK: Uppgifter ej jämförbara. GCSE, O level anses som en gymnasiekvalifikation.

EU-15: uppskattningar med ledning av tillgängliga uppgifter. Resultaten för 1999-2001 är uppskattningar med ledning av 1997 års uppgifter för IRL.

Väsentliga färdigheter

OECD/PISA-undersökningen (2001): Poäng i medlemsstaterna, USA och Japan för läsförmåga, samt kunskaper i matematik och naturvetenskap³⁰

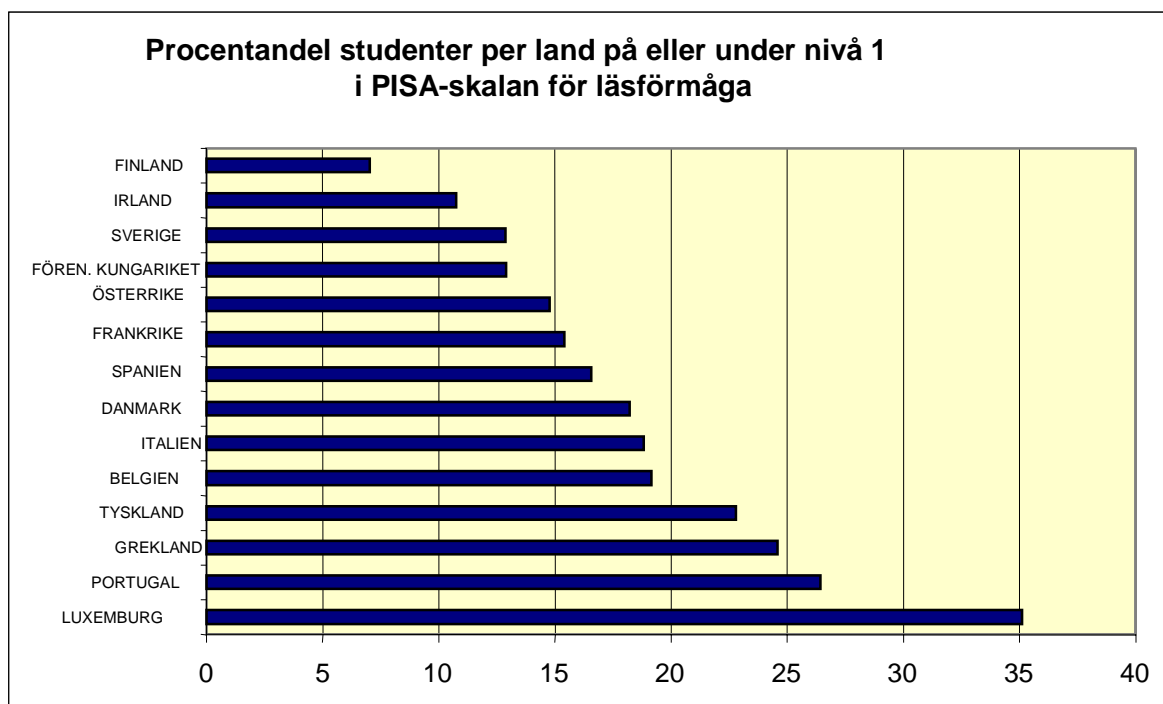
	Poäng för kunskaper		
	Läsning	Matematik	Naturvetenskap
B	507	520	496
DK	497	514	481
D	484	490	487
GR	474	447	461
Sp	493	476	491
F	505	517	500
Irl	527	503	513
I	487	457	478
L	441	446	443
A	507	515	519
P	470	454	459
FIN	546	536	538
S	516	510	512
UK	523	529	532
US	504	493	499
JP	522	557	550

Källa: OECD/PISA- undersökning (2001)

---

³⁰ Resultaten för Nederländerna har endast delvis offentliggjorts i OECD:s PISA-rapport, eftersom Nederländerna inte uppfyllde den nödvändiga svarsandelen på 80%. De svar som inkom var dock representativa (CITO, december 2001)

Lågpresterande i läsförståelse i medlemsstaterna (15-åringar), nivå 1 eller lägre i PISA:s skala för läsförståelse (% av alla deltagande)

Källa: GD Utbildning och kultur - Uppgiftskälla: OECD/PISA, 2001-Poäng i Nederländerna: se fotnot³¹

³¹ Resultaten för Nederländerna har endast delvis offentliggjorts i OECD:s PISA-rapport, eftersom Nederländerna inte uppfyllde den nödvändiga svarsandelen på 80 %. De svar som inkom var dock representativa (CITO, december 2001).

Livslångt lärande - Vuxnas deltagande i allmän och yrkesinriktad utbildning

Procentandel av befolkningen i åldern 25-64 år som deltagit i någon slags utbildning under de fyra veckorna före undersökningens referensvecka

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU	(:)	(:)	(:)	(:)	5.7e	5.8e	(:)	8,2	8.5e	8.4e
B	2,3	2,7	2,7	2,8	2,9	3,0	4,4	6,9	6,8	7,3
DK	16,2	15,6	15,1	16,8	18,0	18,9	19,8	19,8	20,8	17,8
D	(:)	(:)	(:)	(:)	5,7	5,4	5,3	5,5	5,2	5,2
EL	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0	1,2	1,1	1,4
E	3,4	3,5	3,9	4,3	4,4	4,5	4,3	5,1	5,1	4,9
F	2,9	3,0	2,9	2,9	2,7	2,9	2,7	2,6	2,8	2,7
IRL	3,4	3,5	3,9	4,3	4,8	5,2	(:)	(:)	(:)	(:)
I	2,9	3.4b	3,7	4,0	4,4	4,9	4,8	5,5	5,5	5,1
L	2,9	2,6	3,3	2,9	2,9	2,8	5,1	5,3	4,8	5,3
NL	15,1	14,3	13,6	13,1	12,5	12,6	12,9	13,6	15,6	16,3
A	(:)	(:)	(:)	7,7	7,9	7,8	(:)	9,1	8,3	8,2
P	3,6	3,2	3,5	3,3	3,4	3,5	3.0b	3,2	3,3	3,3
FIN	(:)	(:)	(:)	(:)	16,3	15,8	16,1	17,6	19,6	19,3
S	(:)	(:)	(:)	(:)	26,5	25,0	(:)	25,8	21,6	17,5
UK	12,5	10,8	11,5	(:)	(:)	(:)	(:)	19,2	21,1	21,7

Källa: Eurostat, Arbetskraftsundersökningen

(:) = Inga tillgängliga uppgifter

b= avbrott i serien

e= uppskattning (eng. estimate)

Kriterier för att fastställa de tre bästa länderna

I det detaljerade arbetsprogrammet för genomförandet av utbildningssystemens konkreta framtidsmål i Europa ingår indikatorer för att mäta framstegen inom varje målområde. I arbetsprogrammet anges att uppgifter om "genomsnittet för de 15 EU-länderna" samt "genomsnittet för de tre bästa länderna" kommer att användas för att övervaka framstegen. I detta meddelande används därför dessa indikatorer inom de sex områdena som tas upp i meddelandet. Emellertid har rådet inte fastställt hur man ska fastställa de tre bästa länderna. Man kan antingen räkna ut de tre bästa länderna genom att se på den senaste perioden (det senaste året för vilket uppgifter finns tillgängliga) eller grunda analysen på en längre tidssträcka. I tabellen nedan har analysen gjorts med ledning av tre olika beräkningsätt.

De "tre bästa länderna" enligt olika beräkningskriterier

Områden	Olika kriterier för att fastställa de tre bästa länderna på varje område		
	Sista året med tillgängliga uppgifter	Genomsnitt för åren 1996 – 2001 (genomsnitt av tillgängliga uppgifter)	Genomsnitt för åren 1991-2001 (genomsnitt av tillgängliga uppgifter)
Investering i utbildning	Sverige Danmark Österrike	Danmark Sverige Österrike	Danmark Sverige Finland
Elever som lämnar skolan i förtid	Sverige Österrike Finland	Sverige Österrike Finland	Sverige Österrike Finland
Utexaminerade i matematik, naturvetenskap och teknik (sammanlagt)	Irland Frankrike Finland	Irland Frankrike Finland	Irland Frankrike Finland
Befolkning med avslutad gymnasieutbildning	Tyskland Sverige Förenade kungariket	Tyskland Danmark Sverige	Tyskland Danmark Sverige
Deltagande i livslångt lärande	Förenade kungariket Finland Danmark	Sverige Förenade kungariket Danmark	Förenade kungariket Sverige Danmark

I detta meddelande har vi fastställt de tre bästa länderna genom att använda kriteriet med de genomsnittliga resultaten för 1991-2001, med hjälp av alla tillgängliga uppgifter för varje land.